

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Запорізької обласної
державної адміністрації

К.І. Брить
« 12 » лютого 2017 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА
прискореної підготовки працівників до дій в
особливий період

ПОГОДЖЕНО

Директор Департаменту з питань
цивільного захисту населення
обласної державної адміністрації

В.В. Шлях

« 10 » лютого 2017 р.

ПОГОДЖЕНО

Начальник ГУ ДСНС України у
Запорізькій області
генерал-майор служби цивільного
захисту

О. М. Лепський

« 10 » лютого 2017 р.

ПОГОДЖЕНО

В.о. начальника Навчально-
методичного центру цивільного
захисту та безпеки життєдіяльності
Запорізької області

В.В. Гарькушка

« 10 » лютого 2017 р.

Запоріжжя
2017

ТИПОВА ПРОГРАМА
прискореної підготовки працівників до дій в
особливий період

Обсяг часу

на вивчення навчального матеріалу - 12 годин.

Укладачі програми: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області

1. Загальні положення

1.1. Типова програма прискореної підготовки працівників до дій в особливий період (далі – Програма) розроблена відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Закону України від 05.10.2000 р. № 2020-III «Про оборону України», Закону України від 02.03.2005 р. № 2435-IV «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», Закону України від 06.04.2000 р. № 1647- III «Про правовий режим воєнного стану» та постанови Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 р. N 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» з метою встановлення рекомендованого змісту навчання та навчального часу на його проведення.

1.2. В процесі вивчення Програми рекомендується:

– навчання працівників суб'єктів господарювання способам захисту від наслідків надзвичайних ситуацій, спричинених застосуванням засобів ураження в особливий період;

– ознайомлення із завданнями та особливостями організації заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації в умовах особливого періоду;

– удосконалення практичних вмінь щодо користування засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами пожежогашіння і сприяння проведенню рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації НС;

– оволодіння навичками з надання першої допомоги потерпілим.

1.3. Мета програми: у стислі терміни підготувати працівників підприємств, установ та організацій до практичних дій в умовах надзвичайних ситуацій особливого періоду на базі раніше придбаних ними знань і навичок при навчанні у системі цивільного захисту.

Відповідальність за організацію і якість проведення навчання несуть керівники суб'єктів господарювання, а заняття проводяться по структурних підрозділах їх безпосередніми начальниками – керівниками навчальних груп.

Навчальні питання тем Програми відпрацьовуються практично. Під час занять працівники залучаються до підготовки наявних захисних споруд до прийому працівників, які потребують укриття, спорудженню найпростіших укриттів, виконанню протипожежних та інших заходів, що підвищують стійкість роботи об'єкту у особливий період. Кожен працівник повинен виготовити собі ватно-марлеву пов'язку.

Для навчання працівників прийомам надання само- та взаємодопомоги до занять залучаються медичні працівники суб'єктів господарювання.

Кожне заняття закінчується підведенням його підсумків.

2. Обсяг засвоєних знань та вмінь за Програмою

2.1. У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується **ЗНАТИ:**

- основні уражаючі фактори зброї масового ураження;
- основні небезпечні виробничі фактори, техногенні та природні небезпеки, що ймовірні для місця розташування підприємства, установи та організації;
- основні принципи функціонування об'єктової системи цивільного захисту, організацію оповіщення про загрозу і виникнення надзвичайної ситуації в особливий період;
- засоби індивідуального та колективного захисту, порядок і правила користування ними;
- обов'язки і дії працівників під час загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій згідно із планами цивільного захисту на особливий період;
- способи та засоби запобігання пожежам та вибухам, типові дії працівників при їх виникненні, способи застосування первинних засобів пожежогасіння;
- побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування ними;
- заходи щодо сприяння проведенню на підприємстві, в установі та організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт від наслідків НС, спричинених застосуванням засобів ураження.

2.2. У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується **ВМІТИ:**

- чітко діяти за сигналами оповіщення цивільного захисту;
- своєчасно займати сховище (укриття) та дотримуватись правил поведінки у ньому;
- пристосовувати підвальні приміщення (погреби) під укриття та споруджувати найпростіші укриття;
- виходити через аварійний вихід на випадок завалу основного входу або руйнування сховища;
- одягати протигаз на себе і на постраждалого, використовувати пошкоджений протигаз;

-пристосовувати одяг до захисту від радіоактивних, отруйних речовин і бактеріальних засобів;

-захищати від забруднення продукти харчування, воду, а також сільськогосподарських тварин і фураж (для населення сільської місцевості);

-надавати само- та взаємодопомогу при ураженнях;

-знезаражувати приміщення, робоче місце, одяг, взуття, засоби захисту і особисті речі, проводити часткову санітарну обробку.

2.3. За підсумками навчання за Програмою рекомендується формування психологічної готовності до адекватних дій в умовах стресового впливу уражаючих чинників надзвичайних ситуацій.

3. ПЕРЕЛІК

тем і розрахунок годин для проведення занять на суб'єктах господарювання Запорізької області

№ п/п	Найменування теми	Кількість годин
1	Підготовка захисних споруд і заглиблених приміщень до прийому працівників, які потребують укриття	2
2	Дії за сигналами оповіщення цивільного захисту	1
3	Використання засобів індивідуального захисту	2
4	Проведення евакуаційних заходів	1
5	Виконання протипожежних заходів	2
6	Захист продуктів харчування і води від радіоактивного, хімічного і бактеріологічного зараження	1
7	Надання само- та взаємодопомоги в осередках ураження	2
8	Обеззараження і часткова санітарна обробка	1
УСЬОГО:		12

4. ПЕРЕЛІК

тем і розрахунок годин для проведення занять на підприємствах
сільських районів Запорізької області

№ п/п	Найменування теми	Кількість годин
1	Підготовка захисних споруд і заглиблених приміщень до прийому працівників, які потребують укриття	2
2	Дії за сигналами оповіщення цивільного захисту	1
3	Використання засобів індивідуального захисту	1
4	Проведення евакуаційних заходів	1
5	Виконання протипожежних заходів	2
6	Захист продуктів харчування, сільськогосподарської продукції і води від радіоактивного, хімічного і бактеріологічного зараження	1
7	Захист сільськогосподарських тварин і фуражу від радіоактивного, хімічного і бактеріологічного зараження	2
8	Надання само- та взаємодопомоги в осередках ураження	1
9	Обеззараження і часткова санітарна обробка	1
УСЬОГО:		12

5. ЗМІСТ ТЕМ ПРИСКОРЕНОЇ ПІДГОТОВКИ

5.1. Тема 1. Підготовка захисних споруд і заглиблених приміщень до прийому працівників, які потребують укриття.

Звільнення сховища (укриття) від матеріальних засобів, які в ньому зберігаються. Визначення та доведення до працівників місць їх розташування у захисних спорудах, порядок їх заняття та поведінки. виготовлення та встановлення лавок, нар. Звільнення працівників зі сховищ через аварійний вихід. Будівництво швидко споруджуваних укриттів, найпростіших та протирадіаційних укриттів (ПРУ), пристосування для ПРУ заглиблених приміщень.

5.2. Тема 2. Дії за сигналами оповіщення цивільного захисту

Організація оповіщення та дії населення за сигналом «Увага. Всім!». Порядок оповіщення населення в особливий період про загрозу застосування противником зброї масового ураження або виникнення надзвичайних ситуацій. Подача сигналів оповіщення цивільного захисту технічними засобами об'єкту та порядок дій його працівників підприємств.

5.3. Тема 3. Використання засобів індивідуального захисту

Порядок отримання протигазів і респіраторів. Підбір та отримання протигазів та респіраторів. Підготовка протигазу (респіратора) до використання. Порядок використання пошкодженого протигазу. Підготовка одягу спеціального захисного. Виготовлення ватно-марлевої пов'язки і протипилової тканинної маски.

5.4. Тема 4. Проведення евакуаційних заходів

Порядок оповіщення про розосередження працівників та евакуацію на об'єкті, обов'язки працівників. Підготовка до безаварійної зупинки виробництва. Підготовка квартири до її здачі житловим органам. Підготовка документів, продуктів харчування і води у дорогу. Організація оповіщення працівників, членів їх родин на проведення евакуації. Прибуття на збірний евакуаційний пункт, порядок відправлення у безпечні райони.

5.5. Тема 5. Виконання протипожежних заходів

Профілактичні протипожежні заходи, які проводяться на об'єкті: покриття вогнестійкою речовиною дерев'яних споруд, очистка території від будівельного сміття, трави, швидко займистих матеріалів. Підготовка до використання засобів гасіння пожежі. Гасіння займань і пожеж. Дії працівників при різних типах займань і пожеж.

5.6. Тема 6. Захист продуктів харчування і води від радіоактивного, хімічного і бактеріологічного зараження

Використання герметичної тари і плівок для захисту продуктів харчування та води. Пакування різних продуктів (м'ясо, масло, риба, сухарі, кондитерські вироби, овочі, сипучі продукти). Захист продуктів, які зберігаються поза приміщеннями (у польових умовах). Захист відкритих джерел води у сільській місцевості (шахтних колодязів).

5.7. Тема 7. Захист сільськогосподарських тварин і фуражу від радіоактивного, хімічного і бактеріологічного зараження

Призупинення пасовищного випасу тварин. Герметизація тваринницьких приміщень, створення запасів води, захист кормів. Укриття тварин у траншеях і овочесховищах. Виготовлення засобів захисту для племінного поголів'я.

5.8. Тема 8. Надання само- та взаємодопомоги в осередках ураження

Самодопомога і взаємодопомога при переломах, ударах, вивихах. Зупинення кровотечі. Прийоми накладання пов'язок на рани та опіки, іммобілізація кінцівок при переломах з застосуванням стандартних шин або

підручних матеріалів. Способи перенесення уражених. Само- і взаємодопомога при опіках і ураженнях електрострумом, отруйною речовиною.

5.9. Тема 9. Обеззараження і часткова санітарна обробка

Проведення обеззаражування внутрішніх поверхонь приміщень, обладнання цеху, території. Часткова спеціальна обробка одягу, взуття та засобів індивідуального захисту. Дії при частковій і повній санітарній обробці. Дотримання заходів безпеки.

6. Перелік навчально-матеріального майна

6.1. Для забезпечення проведення навчання за Програмою використовується матеріально-технічна база підприємства, установи та організації.

6.2. Повний перелік та кількісні показники навчально-матеріального майна, яке використовується у ході засвоєння Програми визначаються керівником підприємства, установи та організації з урахуванням кількості працівників та особливостей їх виробничої діяльності в особливий період.

7. Перелік нормативних документів

1. Конституція України.
2. Кодекс цивільного захисту України.
3. Указ Президента України від 24.09.2015 № 555/2015 «Про нову редакцію доктрини України».
4. Закон України від 05.10.2000 № 2020-III «Про оборону України».
5. Закон України від 06.04.2000 № 1647-III «Про правовий режим воєнного стану».
6. Закон України від 16.03.2000 № 1550- III «Про правовий режим надзвичайного стану».
7. Закон України від 15.02.2005 № 3200- IV «Про основи національної безпеки України».
8. Закон України від 02.03.2005 № 2435-IV «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».
9. Закон України від 24.02.1994 №4004- XII «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
10. Закон України від 14.01.1998 № 2397- III «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання».
11. Закон України від 06.04.2000 № 1645- III «Про захист населення від інфекційних хвороб».
12. Закон України від 18.01.2001 № 2245- III «Про об'єкти підвищеної небезпеки».
13. Закон України від 14.10.1992 № 2694 – XII «Про охорону праці».

14. Постанова КМУ від 03.09.2008 № 774-10 «Про затвердження порядку проведення ЄДС ЦЗ з режиму функціонування у мирний час в режим функціонування в умовах особливого періоду».
15. Постанова КМУ від 09.01.2014 № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
16. Постанова КМУ від 11.03.2015 № 101 «Про затвердження Типового положення про функціональну підсистему єдиної державної системи цивільного захисту».
17. Постанова КМУ від 15.02.1999 № 192 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях».
18. Постанова КМУ від 19.08.2002 № 1200 «Про затвердження Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю».
19. Постанова КМУ від 26.06.2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
20. Постанова КМУ від 26.06.2013 № 443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту».
21. Постанова КМУ від 30.10.2013 № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».
22. Постанова КМУ від 23.10.2013 № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту».
23. Наказ МНС України від 16.07.2009 № 494 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення планів цивільного захисту підприємств, установ, організацій на особливий період».
24. Наказ МВС України від 31.10.2016 № 1129 «Інструкція про порядок взаємодії територіальних органів поліції та міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України під час реагування на надзвичайні ситуації, у випадку уведення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану».
25. Наказ МВС України 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні».
26. Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457 «Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010».
27. ДСТУ 3891-99. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять. - Введ. 2000.01.01. - Офіц. вид. - К.: Держстандарт України, 1999. - III, 21 с.
28. ДСТУ 5058:2008. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Основні положення. - Вид. офіц. - Чинний від 2010.01.01. - К.: Держспоживстандарт України, 2009. - III, 10 с.